

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Si Ablato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

gnet, plerumque opponi potest ad impediendam executionem eius, ita ex communi *Gail. lib. 1. obseru. 113.* v. g. si venditor ad mercem tradendam condemnatus obijciat pretium solutum non esse, vel debitor ad soluendum condemnatus obijciat compensationis aut factæ solutionis exceptionem, item si mulier opponat exceptionem *Senatusconsulti Velleiani*, aut filiusfamilias exceptionem *Senatusconsulti Macedoniani. l. Tamen. 11.* & videri potest *Tancredus de ordine iudiciario. lib. 2. tr. 5. §. 3.*

R I DICO II. Si per sententiam damnatus obijciat defectum nullitatis eius, v. g. iudicem jurisdictione caruisse, sententiam defesto tulisse, procuratorem litis falsum fuisse, seu mandatum non habuisse; tali casu audiri debet, nisi appareat vel præsumi possit, exceptionem malitiosè obijci ad executionem differendam, ita docet *Durand. tit. de except. §. 13. n. 14.*

R 2 Sed potestne ipsemet executor de tali exceptione cognoscere, aut executionem differre. Respondet *Gail l. c.* Si exceptio contra executionem, aut contra sententiam notoria sit, non debet executor exequi, si autem non notoria, tunc refert, utrum tendat contra sententiam, quasi injustè lata sit, tunc executor cognoscere non potest, cum is exequi sententiam, non de eà iudicare debeat. *l. Si ut, 6. & l. Executorem. 8. C. De executione rei iudicate.* Si tamen non appareat, quòd malitiosè excipiatur, tum ad iudicem causa remitti debet. An verò exceptio tendat solùm contra executionem, vt si obijciatur pretium venditori solutum non esse, de tali exceptione executor frequenter cognoscere & pronuntiare potest, si videlicet altiorem indaginem non requirat.

CAPITVLVM II.

Si Ablato.

SUMMARIVM.

1. Per exceptionem non fit litis contestatio.
2. Reus, si accepto ab actore libello, & elapsâ dilatione deliberatoriâ nolit litem conte-

stari, iudex ad receptionem testium & sententiam definitiuam procedere non potest, sed reum cogere debet ad litem contestandam.

REUS excipiendo contra actoris intentionem non idèò litem contestari censetur. Ratio est, nam qui litem contestatur, negare debet actoris intentionem; qui tamen excipit, non eo ipso confitetur, aut negat intentionem actoris. Prior pars habetur in *l. Non utique, 9. ff. De except. & reg. juris 63. in sexto.* Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduersarij confiteri. Exempli causâ: Si quis à me petat 100. mutuo mihi datos, & ego excipiam, quòd etsi mihi dedisset, tamen tutus essem exceptione, quia omne debitum mihi condonauit; hoc casu non fateor intentionem actoris, quamobrem non cogor exceptionem eam statim probare, sed ad litis contestationem deueniam; dicendo non constare, quòd ipsi aliquid debeam ex contractu mutui; quòd si post litis contestationem actor in probatione defecerit, tum absoluar, etsi exceptionem meam non ostenderit. Sin autem actor probauerit intentionem, tum demùm exceptioni meæ obijciendæ & probandæ locus erit. *l. Si quidem. 9. c. de prescript.*

Atque hinc liquet altera pars, quòd ita excipiens non neget aduersarij intentionem, si tamen ita respondeat: non credo narrata, prout narrantur, aut petita, prout petuntur, vera esse, & tametsi vera essent, tamen hac exceptione tutus sum; hoc casu lis contestata censebitur, quia in tali responsione non mera exceptio continetur, sed etiam contradictio, vt apparet animo contestandi litem; idèmq; est, si reus dicat, nescio an tua petitio vera sit, quia censetur velle, vt ad probationem accedat, quæ non nisi contestatâ lite recipitur. *argum. cit. l. Siquidem, juncta gl. verb. dubitas.* Quòd si autem reus conuentus initio statim fateatur intentionem aduersarij, v. g. pecuniam sibi mutuo datam esse, excipiatque de donatione postea factâ, tum ex reo fit actor, vt suprâ dictum.

mili ratione si conventus ex mutuo excipiat de compensatione, quia videlicet ab actore vicissim ex simili contractu pecunia ipsi debeatur; mox in se actoris & probatoris officium transfert.

Sed quid si reus post acceptum libellum & elapsam dilationem deliberatoriam, nec confiteri velit actoris intentionem, nec negando litem contestari? tum Resp. iudex procedere non potest, tanquam lis contestata sit ad receptionem testium & sententiam definitivam, sicut constat ex *Tit. seq.* sed cogere debet reum ad contestationem, & renitentem punire aut censuris constringere, iuxta *6. 1. & 2. tit. seq.* aut missionem in bona eius decernere, iuxta *Gloss. in Authent. Qui semel. & Francum hic in fine.*

Ad extremum pro declaratione, quæ hoc & præcedente capitulo dicta sunt, soluenda est obiectio, si opposita exceptio ostendat nullam actionem competere, tunc lis contestanda non est, sed exceptio probanda, ut dixi

in *c. 1. reg. 2. limit. 3.* hoc lib. & tit. sed exceptio peremptoria ostendit, seu dicit nullam actionem competere eò ipso, quòd eam perimit, ergo, si exceptio peremptoria opponatur, de eà primò cognosci debet, non lis contestari. Resp. exceptiones peremptorias esse in triplici differentia, nam aliæ ostendunt actionem nunquam natam esse, seu nunquam competiisse, de his rectè conuincit obiectio, ut dixi in *cit. limit. 3.* Aliæ sunt, quæ ostendunt actionem, quæ aliquando erat, modò non competere, sed extinctam esse, eò quòd lis finita sit per iudicis sententiam, per transactionem aut compromissum, & de his exceptionibus itidem conuincit obiectio, ut dixi eadem *reg. 2. limit. 3.* Aliæ denique, quæ solum ostendunt actionem seu jus agendi, infringi ac perimi posse, & hoc casu, cum non negetur, actionem competere, licet dicatur inefficacem seu fragilem esse, ad litem contestationem ac reliqua acta iudicialia procedi potest.

TITVLVS VI. VT LITE NON CONTESTATA NON PROCEDATUR AD TESTIVM RECEP- TIONEM, VEL AD SENTENTIAM DEFINITIVAM.

CAPITVLVM. I.

Ad hoc.

PARAPHRASIS.

BArbara contra Remigium maritum coram delegatis Papæ agebat in causa adulterij ad separationem tori, & receptionem dotis à marito adultero; sed procurator oblato libello noluit respondere, donec advocatus adveniret, ideòque inducias postulavit, sed cum eas frequenter postulando iudicibus illuderet, litemque tantum protrahere videretur, denique comparuit, ac dixit se responsurum ad libellum; die autem constitutâ cum responsurus putaretur, petiit, ut priùs testi-

tutio fieret vxoris, quam vlteriùs procederetur, alioquin se ad Papam appellare. Verùm cum mulier contradiceret, se virum ob eius sæuitiam suspectum habere, & procurator super hoc cavendo mulierem securam reddere nollit, atque à iudicibus discessisset, ipsi à muliere testes receperunt. His cognitis Innocentius III. respondit, tamen si in causis matrimonialibus, quibus de valore matrimonij agitur, ordo iudicialiùs non exactè obseruandus sit, aliud tamen dicendum, si agatur de adulterij crimine ad separationem tori &c. quamobrem in hac causa tamen si ex parte mariti appellatum non fuisset, non potuerunt lite non contestatâ iudices ad testium receptionem procedere; potuissent verò mari-